

Asia: VN/24308/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitykseen tarvitaan lisää tavoitteellisuutta

Bioenergia ry suhtautuu myönteisesti siihen, että uusille rakennuksille asetetaan hiilijalanjäljen raja-arvo ja näin ohjataan rakennuksen koko elinkaaren hiilijalanjälkeä. Yhdistys pitää lausuttavana olevaa esitystä kunnianhimmottomana. Nähdäksemme esitys ei kannusta juurikaan vähähiiliseen rakentamiseen.

Lausuntopyyntöön vastanneiden kuntien lausuntojen mukaan jo tänä päivänä toteutettujen hankkeiden hiilijalanjäljet saavuttavat vuodelle 2028 esitetyt raja-arvot. Esityksen ohjausvaikutuksen voidaan arvioida olevan alhainen. Kun vielä otetaan huomioon energiantuotannon vähähiilistyminen, ei esitetyillä raja-arvoilla olisi tosiasiallisesti riittävää lisävaikutusta päätöksiin rakennusmateriaaleista tai rakennustavasta.

Perustelumuistion mukaan tuotteisiin sitoutuvat päästöt ovat energiatehokkaissa pohjoismaisissa rakennuksissa jo nyt 30–80 % elinkaaren päästöistä. Matalammat päästöraja-arvot olisivat tehokas keino puuttua tähän päästöjen joukkoon.

Raja-arvot tulisi asettaa riittävän ajoissa voimaan, jotta niillä olisi ohjaava vaikutus vuoteen 2030 mennessä, jolloin Suomen tulee saavuttaa tiukaksi arvioitavat EU-tavoitteet. Siksi kannatamme esitystä kireämpiä raja-arvoja viimeistään vuodesta 2028 alkaen.

Kannustetaan osaamista vähähiilisissä rakennustuotteissa ja kiertotaloudessa

Suomessa on maailman mittakaavassa korkeaa ja kilpailukykyistä osaamista vähähiilisten ja hiilinegatiivisten rakennustuotteiden ja raaka-aineiden valmistuksessa. Siksi olisi luontevaa olla

etunojassa raja-arvojen asetannassa, jotta näille tuotteille syntyy kotimarkkinakysyntää. Esimerkkejä tällaisista tuotteista ovat perinteisten puutuotteiden lisäksi hiilidioksidikövetetut ja sivuvirtoja hyödyntävät betonituotteet sekä biohiili rakennustuotteissa sekä rakennusten viherympäristössä.

Etunojaisesti asetetut raja-arvot ja sitä kautta saatavat hyvät referenssikohteet ovat erittäin merkityksellisiä eurooppalaisille vientimarkkinoille tähyävälle yrityksille. Ne ovat ensiarvoisen tärkeitä myös kannustamaan kuntien työtä kohti hiilineutraaliutta 2030-luvulla.

Rakennusten kiertotalouden lisäämiselle on oleellista, että tuotteiden kierrätys ja jatkojalostaminen tuotteiksi tulee laskennan myötä entistäkin kannattavammaksi. Esimerkkinä on rakennusten kierrätyspuun jalostaminen biohiileksi ja sitä kautta uudestaan käyttöön rakennusalueilla.

Päästökertoimet tulee asettaa huomioiden käsillä oleva kehitys

Lisäksi kiinnitämme huomiota luonnoksessa esitettyyn kaukolämmön päästölaskentaan. Asetuksessa on käytetty PEIKKO-WEM-skenaariota, joka yliarvioi kaukolämmön ja sähkön päästöt pitkällä aikavälillä. WEM-skenaario ei ole tarkoitettu pitkäaikaiseksi skenaarioksi energia-alan päästöjen kehittymisen ennustamiseksi, vaan sillä arvioidaan tiettyyn päivämäärään, tässä tapauksessa 31.03.2023, mennessä sovittujen politiikkatoimien vaikutuksia. Suomen käytössä olevat kansalliset skenaariot ovat vuoden 2024 päivityksenkin jälkeen konservatiiviset.

Kaukolämmön päästöt ovat nopeasti laskeneet ja jatkavat laskuaan edelleen. Esitetyt päästökertoimet kaukolämmölle ovat epärealistisen korkeat, kun rakennuksen laskenta-aika on 50 vuotta. Lämmitysmuotoa vaihtamalla maalämpöön saa suuren laskennallisen päästöedun. Tämä ei kuitenkaan tule toteutumaan todellisina päästövähennyksinä rakennuksen elinkaaren aikana.

Jatkotyössä arvio päästökertoimista tulee perustua mahdollisimman realistiseen kehitykseen, esimerkiksi päivitettävän kansallisen Energia- ja ilmastostrategian WAM-skenaariosta johdettuun päästöarvoon.

Lisätietoja lausunnosta antaa:

Hannes Tuohiniitty

puh: 040 1948628 / hannes.tuohiniitty@bioenergia.fi

Laurikka Harri
Bioenergia ry